

Міністерство освіти і науки України
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра англійської філології і філософії мови

Курсова робота
на тему: Globalization processes and lexical borrowings in the English and
Ukrainian languages.

Студентки групи Па 17-21
Факультету германської філології та перекладу
заочної форми здобуття освіти
спеціальності 035 Філологія
Попової Вероніки Юріївни

Науковий керівник:
доктор філологічних наук, доцент
Стефанова Н. О.

Національна шкала
Кількість балів
Оцінка ЄКТС

Київ 2024

Ministry of Education and Science of Ukraine
Kyiv National Linguistic University
Department of English Philology and Philosophy of Language

Term Paper

**Globalization processes and lexical borrowings in the English and Ukrainian
languages.**

Veronika Popova
Group Pa 17-21
Germanic Philology Faculty

Research Adviser
Doctor of Science
Assoc. Prof.
Stefanova N. O

Kyiv 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	6
Розділ 1 ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА СКЛАД МОВИ	9
1.1. Глобалізація: сутність та генеза	9
1.2. Вплив глобалізаційних процесів на формування словникового складу мови	13
1.3. Лексичне запозичення як лінгвістична проблема: визначення, виникнення, класифікація	16
Висновки до розділу	21
Розділ 2 СПЕЦИФІКА ВЖИВАННЯ ІНШОМОВНИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ У СУЧАСНІЙ МОВІ	21
2.1. Особливості функціонування англомовних запозичень в українській мові	21
2.2. Відображення глобалізаційних процесів у вживання лексичних запозичень.....	25
2.2.1. Повністю асимільовані запозичення	25
2.2.2. Варваризми	26
2.2.3. Кальки	27
2.2.4. Інтернаціоналізми	29
2.2.5. Регіоналізми	30
Висновки до розділу	31
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	33
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	35
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ФАКТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ	37

ВСТУП

В курсовій роботі досліджуються особливості англомовних запозичень в українській мові під впливом світових глобалізаційних процесів.

Глобалізація – це один із знакових процесів кінця ХХ – початку ХХІ століття, вплив якого поширився на усі сфери діяльності людини. Глобалізацію пов'язують не тільки із світовими економічними чи фінансовими механізмами, але й швидким розвитком інформаційних технологій, які надають безмежні можливості для стрімкого та якісного обміну інформацією. Глобалізацію розуміють як процес інтеграції країн світу в політичному, економічному та культурному аспектах, що призводить до уніфікації. Таким чином, глобалізація сприяла масовій інтернаціоналізації, розвитку підприємництва, ділової комунікації, що, у свою чергу, слугувало підґрунтям для мовного єднання.

Як відомо, англійська мова – це мова міжнародного спілкування і саме вона виступає своєрідним провідником глобалізації, тобто глобальна мова спілкування не тільки на діловому рівні, але й на багатьох інших. Глобалізація – це перш за все переміщення фінансового капіталу та людських ресурсів, що пояснює існування великої кількості запозичень з англійської мови у інші мови світу.

Актуальні питання розвитку української мови, появи інновацій у словниковому складі української мови, її оновлення та взаємодія з існуючими лексичними одиницями, якісні зміни мови вивчаються такими українськими лінгвістами як Є. Карпіловська, Є. Баранник, Н. Клименко, Г. Вокальчук, М. Дудик, Л. Верба, М. Мостовий та ін. Проте залишається низка проблем, що потребує детального дослідження і саме однією з них є питання іншомовних лексичних запозичень, які увійшли в українську мову під впливом глобалізаційних процесів.

З огляду на це, поява англіцизмів в українській мові завдяки глобалізаційним процесам становить помітний інтерес, оскільки словниковий склад української мови безперервно оновлюється у результаті виходу

України на міжнародний рівень та розширенню кола ділових, політичних та культурних партнерів. Скрупульозний аналіз такого матеріалу дозволяє встановити особливості запозичень, передумови виникнення, їх поширеність та різновиди, сфери вживання. Необхідність дослідження англомовних лексичних запозичень в українській мові та їх класифікація становлять **актуальність** нашого дослідження.

Мета курсової роботи полягає у розгляді лексичних запозичень з англійської мови в українську на тлі глобалізаційних процесів. Поставлена мета передбачає виконання таких **завдань**:

- 1) дослідити виникнення та характерні риси глобалізації;
- 2) окреслити коло глобалізаційних чинників, що впливають на лексичні запозичення;
- 3) проаналізувати різновиди англомовних запозичень в українській мові;
- 4) визначити фактори, що впливають на появу нових лексичних одиниць у мові.

Об'єктом дослідження виступають лексичні запозичення з англійської мови в українську у результаті глобалізаційних процесів.

Предметом дослідження є особливості англомовних лексичних запозичень в українській мові.

Матеріалом дослідження слугували лексичні запозичення відібрані шляхом суцільної вибірки із українських та англійських інтернет-джерел.

Наукова новизна роботи зумовлена тим, що в ній вперше здійснено комплексне дослідження особливостей лексичних запозичень з англійської мови, що виникли у результаті поширення глобалізаційних процесів у світовому співтоваристві.

Для вирішення поставлених завдань у роботі використовуються такі **методи**: 1) метод аналізу і узагальнення теоретичних матеріалів для узагальнення результатів мовознавчих досліджень; 2) метод лінгвістичного

опису, який застосовується для лінгвістичних коментарів; 3) метод суцільної вибірки для встановлення одиниць аналізу.

Практичне значення. Робота дозволяє використовувати отримані результати на заняттях з лінгвокраїнознавства, лексикології та порівняльної лексикології, а також при написанні курсових і кваліфікаційних робіт.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів з висновками до кожного з них, загальних висновків, списку використаної літератури.

У вступі визначається актуальність і новизна дослідження, окреслено його мету та завдання, визначено матеріали і методи дослідження, вказано його практичну цінність.

У першому розділі розглянуто передумови виникнення глобалізації, її основні характеристики та особливості, вплив глобалізаційних процесів на лексичний склад української мови.

У другому здійснено аналіз різновидів лексичних запозичень, досліджено їх особливості та наведено приклади.

У загальних висновках підведено підсумки дослідження.

Список бібліографії наразі складає 16 позицій.

Розділ 1

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА СКЛАД МОВИ

1.1. Глобалізація: сутність та генеза

Явище глобалізації та її вплив на життя сучасного суспільства будь-якої країни світу викликає низку запитань, адже глобалізація охопила практично усі сфери діяльності людини. Глобалізація – це відносно нове та неоднозначне суспільно-політичне поняття, полемічність якого полягає у тому, що не існує чіткого та конкретного визначення, і саме тому кожна галузь науки пропонує власне розуміння та тлумачення цього феномену. Завдяки неоднозначності трактування та розуміння поняття «глобалізація», динамічності цього явища, не можна говорити про чіткі межі появи цього терміну. Однак вважають, що вперше такий термін з'явився у науковому обігу у 60-х роках ХХ століття та мав суто економічне значення. Нині добре відоме поняття «глобалізація» утворилося від французького прикметника “*global*”. 1670-ті, «кулястий», від *globe* + *-al*. Значення «всесвітній, універсальний, що стосується всієї земної кулі» походить з 1892 року, від розвитку сенсу у французькій мові. Американський учений Теодор Левітт вважається автором цього терміну, опублікувавши своє дослідження на тему «Глобалізація ринків» у 1983 році. У статті Левітта йшлося про об'єднання ринків певних продуктів, що вироблялися крупними багатонаціональними корпораціями. У 1985 році Р. Робертсон увів вище зазначене поняття у науковий дискурс.

Проте складність цього явища та суперечливість підходів породжує різноманітні пояснення щодо точки відліку появи глобалізації. Погляди науковців розділилися: одні дослідники вважають, що глобалізація у певному вигляді мала прояви аж у V столітті до нашої ери та інша група учених переконана, що глобалізація – це явище притаманне сучасності, тобто

започаткована у 70-х роках ХХ століття [13, с. 430]. Все ж таки точки перетину у поглядах на глобалізацію вказують на те, що остання – це взаємозалежність та пов'язаність народів, країн, населення, економік тощо. Глобалізація означає, що певне явище набуває планетарного масштабу, системного характеру, оскільки охоплює усі сфери діяльності людини і головна роль у цьому процесі належить її учасникам, тобто державам [там само, с. 440].

Дослідники, які активно вивчають сутність глобалізації, намагаються якомога глибше зануритися у розуміння цього феномену, а тому пропонують два ключові підходи до розуміння глобалізації: одні учені розглядають глобалізацію під кутом системного підходу і вважають досліджуване явище наслідком ендогенної політики, тобто результатом бурхливого розвитку ринкової економіки; супротивники розглядають екзогенний характер глобалізації, а тому переконані, що зазначене явище має оборотні властивості та національні держави можуть й надалі бути домінуючими геополітичними суб'єктами [4, с. 241].

Наступний важливий аспект у розумінні глобалізації полягає у тому, що її можна розуміти у широкому та вузькому сенсі. У вузькому значенні глобалізацію вважають суто економічним явищем, яке поширюється на сферу економіки та сучасних технологій, а світ називають «великим селом» [15, с. 112]. Наприклад, Дж. Сорос у своїй монографії зазначає, що глобалізація сприяє вільному руху капіталу та домінуванню глобальних фінансових ринків [10, с. 7]. У результаті наукових пошуків були сформульовані наступні прикметні риси глобалізації у вузькому сенсі:

- глобалізація має обов'язково бути пов'язаною із певним суспільним явищем, на кшталт економікою чи сферою життя людини;
- глобалізація повинна мати певні межі;
- глобалізація є свідомим вибором держави та має культурний та соціально-економічний вплив на інші країни [13, с. 433].

Послідовники широкого розуміння глобалізації переконані, що це явище притаманне соціально-культурній та політико-правовій сферам життєдіяльності суспільства і є обов'язковим для усієї цивілізації. Глобалізація об'єднує національні держави у єдину суспільну систему. Ю. Пахомов називає глобалізацію об'єктивним феноменом, який виник у результаті інформатизації суспільства та докорінно вплинув на роль фінансів. Проте існує думка, що глобалізація є одночасно об'єктивною та суб'єктивною сутністю. Об'єктивність глобалізації впливає із економічних, культурних та інших чинників, які викликають довгострокові процеси, що, у результаті, призводять до встановлення глобального суспільства та його підсистем, які забезпечують його функціонування та поступ, наприклад наука, політика, освіта тощо. Попри значну позитивну сторону глобалізації, дослідники переймаються її негативними наслідками, такими як неоднаковий розподіл ресурсів, екологічні проблеми, зростання населення тощо [там само, с. 435].

Суб'єктивність глобалізації зводиться до того, що окремі учасники світової економіки та політики прагнуть привласнити об'єктивні результати глобалізації задля забезпечення власних інтересів. У цьому полягає ідеологія ринку суб'єктивної глобалізації, яка регламентується такими інституціями як МВФ та МБ, олігархічними кланами та індустріально розвиненими державами. Це призводить до поглиблення суперечностей між так званим Півднем та Північчю та протистоянням блоку так званих заможних країн та бідних. Держави Заходу пропагують добре відоме «суспільство споживання», ідею «золотого мільярду», вичерпності світових ресурсів, підтримують концепцію взаємозалежності та інтернаціоналізації, що у кінцевому результаті має призвести до утворення єдиного світового центру з метою розподілу капіталу, товарів робочої сили задля забезпечення потреб західних країн.

I. Крапивний, намагаючись усвідомити сутність глобалізації, у своїй науковій розвідці спирається на результати досліджень Яна Шолте та пропонує використовувати п'ять ключових підходів та трактувань до цього феномену. Перше визначення ототожнює глобалізацію з інтернаціоналізацією, тобто відносини між країнами ґрунтуються на міжнародному обміні та взаємозалежності. Міжнародна торгівля та іноземні інвестиції у такому випадку сприяють тому, що держави налаштовуються на більш «глобальну» економіку з різноманітними міжнародними економічними процесами, угодами, де так звані «закриті», національні економіки зливаються у єдину. У наступному трактуванні йдеться про лібералізацію, коли глобалізація ототожнюється із відміною будь-яких державних обмежень та утворенням «відкритої» економіки [7, с. 130].

Універсалізація глобалізації – це наступна концепція до розуміння цього всеохопного процесу, коли поняття «глобальний» має виключно значення «загальносвітовий», а глобалізація означає обмін досвідом між населенням планети Земля, тобто поширення інтернету, телебачення, знань тощо. Наступна концепція – це детериторізація, коли глобалізація використовується для заперечення географічних територіальних кордонів, відстаней та просторів. Зрештою, не варто залишати поза увагою той факт, що глобалізація стала можливою у результаті масштабної та тотальної інтернаціоналізації, яка стала відповідним матеріальним, когнітивним та політичним підґрунтям глобалізаційних процесів.

Розвиток вільної торгівлі став першим етапом до розвитку глобалізаційних процесів. Світове господарство у середині 80-х років ХХ століття відзначається особливо швидкими темпами зростання міжнародної торгівлі, обміну товарами та послугами, капіталом, інформацією та технологіями тощо. Саме на цьому етапі транснаціональні корпорації починають контролювати значну частину світового промислового

виробництва, більше половини зовнішньої торгівлі, новітні технології [7, с. 131].

З точки зору технологічних процесів, то бурхливий розвиток комп'ютерів, телекомунікаційного устаткування та можливостей для швидкого пересування, наприклад поява надзвукових літаків, поширення наукових здобутків та знань безперечно сприяли розвитку глобалізації у світі. Нині добре відомий той факт, що сучасні способи обробки, накопичення та передачі інформації, які є результатом гармонійного розвитку комунікаційної та інформаційної технологій, лягли в основу глобалізації. Інформація може передаватися миттєво по всьому світі, а це означає, що дані про економічні можливості миттєво потрапляють до споживача. Така можливість є особливо актуальною для фондових бірж, валютних і товарних ринків, наукових відкриттів. Глобалізація у прямому сенсі виросла із зазначених технологій та дала поштовх для розвитку нових.

Вільний рух капіталу та транснаціоналізація бізнесу прийшли до життя завдяки ідеальному середовищу, яке утворилося на основі стандартів передачі та обробки інформації, однакових фінансових та інформаційних інститутів. Нова транснаціональна інформаційно-фінансова олігархія народилася завдяки транснаціональному капіталу та глобальних інформаційно-фінансових мереж. І. Крапивний вважає, що глобалізацію можна умовно розділити на декілька етапів: інтернаціоналізація, транснаціоналізація, супратериторіальність [7, с. 133].

Таким чином, погляди щодо визначення терміну та періодизації глобалізації можуть дещо відрізнитися. М. Хаустова [13, с. 436 – 437] пропонує окреслити основні ознаки глобалізації. Перша ознака – це глобалізацію слід сприймати як незворотній процес. По-друге, об'єктивність глобалізації є очевидною, оскільки вона відбувається незалежно від бажань суб'єктів глобалізації. Третьою важливою рисою глобалізації є те, що вона є загальносвітовим процесом, який проникає в усі сфери діяльності людини без

винятку. Четверта риса – це взаємозалежність та утворення взаємозв'язків. Наступна особливість глобалізаційних процесів – це їх двоякість, тобто негативний та позитивний вплив на суспільство. Остання характеристика включає безперервність.

1.2. Вплив глобалізаційних процесів на формування словникового складу мови

Тема глобалізації є однією з найбільш актуальних та обговорюваних у науковому співтоваристві, адже її досліджують не тільки в економічних, історичних, соціальних чи політичних науках, але й у мовознавстві. Це можна пояснити тим фактом, що завдяки так званому «стиранню» кордонів мова також потрапила під вплив глобалізаційних процесів. Новітні технології, рух фінансових капіталів, міграційні процеси, стандартизація законодавства багатьох країн світу свідчать про швидкі темпи інтеграційних процесів сучасності. У результаті таких системних змін утворюються нові контакти не тільки між окремими особистостями, але й культурами та мовами, завдяки яким відбувається обмін матеріальними та культурними цінностями, що призводить до появи значної кількості запозичень у мові.

Мовні запозичення зазвичай вивчаються крізь призму глобалізації культури, тому П. Дундїй вважає, що саме діалог культур може бути основою для розвитку останньої. Дослідник розглядає діалог культур як взаємне проникнення та взаємний вплив культур при збереженні своїх унікальних особливостей, абр, навпаки, виникнення конфлікту та несприйняття чужої культури без можливих руйнівних ефектів. Задача діалогу культур полягає у нівелюванні можливого негативного сценарію та сприянні взаємному порозумінню [6, с. 253].

Західна культура, а саме американська, стала фундаментом глобалізаційних процесів, які так чи інакше поглинають інші культури. Проте глобальні культури мають національне та релігійне підґрунтя, що становить доволі складний та двозначний механізм. Проблема полягає у тому, що приведення цивілізації до єдиного культурного середовища нівелює культурні особливості кожної окремо взятої національності, безжально знищує унікальну самобутність та нав'язує єдині для всіх культурні патерни. ЗМІ мають найбільший вплив на свідомість мас, до цього додаються світові міграційні процеси та уніфікований продукт єдиного культурного середовища, які сприяють появі образів, цінностей, стандартів поведінки, що утворилися в результаті функціонування інших культур. Таким чином, відбувається витіснення прийнятних та відомих традиційних елементів, які втрачають свою привабливість та затребуваність.

Однак не слід розглядати глобалізацію виключно у негативному світлі. Серед позитивних зрушень відзначають розширення доступу до інформації, інтелектуальних надбань людства, інтенсифікації культурної та мовної взаємодії. Вказані зміни призвели до вдосконалення та поширення єдиної мови, зрозумілої для усіх учасників глобалізаційних процесів. Такою мовою стала англійська, яка міцно закріпилася як мова міжнародних зав'язків, науки, бізнесу, освіти та засобів масової інформації [6, с. 253]. Зокрема, представники Європейського союзу зазвичай спілкуються англійською мовою, а не своїми національними. Прикметним є той факт, що англійська мова – це друга мова усіх європейських країн, наприклад цю мову вивчають у Данії, а це 100 відсотків, у Нідерландах 95 відсотків учнів вивчають англійську мову, у Франції – це 90 відсотків тощо [там само, с. 254]. Інформація в інтернеті також подається англійською мовою, пропонуючи користувачам неймовірно масивне джерело даних. Більш того, англійська мова – це мова офіційного спілкування у майже 50 країнах світу.

Отже, внаслідок географічного поширення англійської мови англомовні запозичення проникли практично в усі мови світу. Більш того, тотальна інтернаціоналізація щоденної рутини сприяла утворенню спільних для усіх мов термінів. Слід відзначити, що глобалізаційні процеси також знайшли своє відображення в українській мові.

1.3. Лексичне запозичення як лінгвістична проблема: визначення, виникнення, класифікація

Словниковий склад будь-якої мови обов'язково вміщує певну кількість запозичених слів, тобто тих лексичних одиниць, які прийшли з інших мов з різноманітних причин. Сам термін «запозичення» позначає процес надходження іншомовної лексики у результаті низки причин, як от розвиток торгівлі, технічне співробітництво, культурний обмін, завоювання тощо [8, с. 156]. Традиційно у мову запозичуються окремо взяті слова та набагато рідше словосполучення. Англомовні запозичення поділяються на перекладні, або ще кальки, та семантичні.

Окрему категорію становлять слова, що складаються із запозичених морфем, наприклад лексеми *telegraph*, *monogram* були відсутні у класичних мовах, а з'явилися лише за новітнього часу за допомогою словотворчих складників [8, с. 156]. Слід відзначити, що запозичення відображають історичний поступ англійської мови. Розуміючи історію розвитку певних мовних явищ, дослідники можуть пояснити характерні риси сучасної мови, її фонетичний, лексичний та граматичний аспект, що допоможе зрозуміти її особливості.

Прикметним є те, що запозичення у мовах з'являлися впродовж всього існування мови, тож джерела і причини для появи таких лексичних одиниць були різноманітними. Наприклад, запровадження християнства в Англії

сприяло появі значної кількості латинських лексем, які позначали релігійні процеси та поняття, ритуали. Натомість, в українській мові грецькі слова виконували цю саму функцію. Наступним фактором появи запозичень у мові є завоювання, наприклад французькі слова в англійській мові, польські та тюркські лексеми потрапили в українську мову у результаті завойовницьких війн. Запозичення, які увійшли у мову в ході новітньої історії позначали поняття у таких галузях як філософія, юриспруденція, технічні та інші галузі [3, с. 168]. Таким чином, англійська мова складається із запозичень з різних мов, а саме скандинавських, романських, грецької, германських, слов'янських мов,

Запозичення, які прийшли в українську мову з англійської, називають англіцизмами. Слова іншомовного походження становлять значну частку словникового складу української мови так само як й англійської. З англійської мови запозичення проникали в українську мову у ХІХ – ХХ століттях [5, с. 27]. Процес входження англіцизмів в українську мову можна умовно розділити на кілька періодів. Вперше слова іншомовного походження увійшли в українську мову у ХVІ столітті, коли почала бурхливо розвиватися зовнішня торгівля. Лексичні запозичення потрапляли до української мови із новин, у результаті розвитку торговельних зав'язків. За часів правління Петра І в українську мову продовжують проникати англіцизми, що становить другий етап збагачення словникового складу. Наступний етап – це запозичення англійської лексики за часів правління Катерини ІІ, яка підняла престиж англійської мови. Зростання репутації Англії у світі було взаємопов'язане із престижністю англійської мови, а тому ця мова сприймалася як мова прогресу: протягом кількох століть створювалися сприятливі лінгвістичні умови, які впливали на процеси запозичення англійських лексем. Кількість англійських публікацій невпинно зростала, що робило мову більш доступною для широких верств [там само, с. 27]. Зрештою, у 20-ті роки ХХ століття відбувся ще один етап запозичень

англійських слів в українську мову, коли формувалася незалежність України. Почали активно використовуватися слова пов'язані із музикою та кінематографом. У кінці ХХ століття українська мова переживала справжній бум із запозиченнями, коли іншомовні елементи почали активно поповнювати словниковий запас у багатьох сферах діяльності людини.

Г. Гудима у своїй науковій розвідці зазначає, що англіцизми відрізняються від інших лексичних одиниць використанням певних приголосних звукосполучень, як от *дж* – *бюджет*, *джентльмен*, *джемпер* тощо; голосних звукосполучень, на кшталт *ай*, *ей* – *інсайт*, *тролейбус*; суфіксів *-инг/інг* – *демпінг*, *булінг*, *мітинг* тощо [5, с. 28]. Причиною іншомовних запозичень в українській мові є розбіжності у значеннях термінів та практичного застосування цих термінів. Нині в українській мові використовуються запозичені терміни для позначення вже існуючого поняття. Отже, в українській мові існують синонімічні пари, що називають одне й те саме поняття.

Лексичні запозичення з англійської мови у сучасній українській мові поділяються на кілька груп відповідно до їх місця у лексико-семантичній системі мови. Перша група складається із лексичних одиниць, які були давно запозичені із англійської мови та стали невід'ємною частиною українського лексикону, на кшталт *парк*, *хот дог*, *скутер* тощо [там само, с. 28]. Друга група лексичних одиниць включає ті, що знаходяться на периферії українського словникового складу, наприклад: *нон-стоп*, *ноу-хау*, *уїкенд* тощо. Вживання такої лексики відмічається прагненням надати експресивності висловлюванню. Остання група слів – це ті, що давно запозичені в українську мову, але рідко вживалися раніше за певних причин. Нині вони активно використовуються носіями мови, на кшталт: *маркетинг*, *бінес*, *сервер* тощо.

Отже, завдяки науково-технічному прогресу та світовій глобалізації, міжнародної співпраці в усьому світі фіксується міжнародна термінологія,

яка дає єдині найменування сучасним поняттям, явищам, процесам у різних галузях життя, а це сприяє засвоєнню запозичень українською мовою та подальшому використанню.

Висновки до розділу

Глобалізаційні процеси охопили усі сторони діяльності сучасного суспільства, регламентуючи не тільки темп життя сучасної людини, але й спосіб спілкування. Особливу роль у поширенні глобалізації відводять розвитку інформаційним технологіям та впровадженню мережі Інтернет.

Рушійними силами глобалізації стали економічні зміни у світі, прискорення технологічних досягнень, створення відкритих ринків та розширення міжнародних відносин, інтернаціоналізація, ділова співпраця.

Англійська мова, як мова міжнародного спілкування, стала своєрідним провідником глобалізаційних процесів, а тому сприяла появі та входженню нової лексики в усі мови світу. Англійські запозичення стали частиною активного словника української мови.

Термін запозичення має значення ново слова, яке прийшло в іншу мову. Запозичення в англійській та українській мовах відбувалися у результаті соціально-політичних процесів, таких як торгівельні відносини, військові завоювання, науково-технічний обмін тощо. Отже, лексичний склад мови є своєрідним дзеркалом історичного, економічного, політичного та культурного поступу країни. Запозичення з'являлися в українській мові у кілька етапів, кожен з яких мав відповідне підґрунтя. Сплеск входження запозичень в українську мову припав саме на бурхливі глобалізаційні процеси.

Англомовні запозичення відрізняються від решти слів такого типу структурою слова, тобто специфічними суфіксами, префіксами, використанням словоскладання тощо.

Розділ 2

СПЕЦИФІКА ВЖИВАННЯ ІНШОМОВНИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ У СУЧАСНІЙ МОВІ

2.1. Особливості функціонування запозичень в українській мові

Українська та англійська мови належать до однієї великої групи індоєвропейських мов, тому певна кількість лексичного складу обох мов співпадає. Доведено, що ці мови мають низку спільних рис, які включають не тільки спільну приналежність до групи мов, але й вплив інших мов, які сформували лексичний склад англійської та української мов. Якщо говорити про англійську мову, то французькі слова становлять значний відсоток від усього лексичного складу через трьохсотрічне панування нормандців. У той час англійською мовою розмовляли виключно мешканці сільських населених пунктів та їхня мова не завжди була взірцевою. Це призвело до того, що граматика англійської мови зазнала значних змін, те саме стосувалося й лексичного наповнення англійської мови. Тому не дивно, що французька мова стала мовою офіційного спілкування, а саме використовувалася у судочинстві, офіційному документообізі, школах, армії тощо [3, с. 10-11].

Ситуація з українською мовою також не дуже суттєво відрізнялася, зокрема за радянських часів лексикон української мови наповнився русизмами. На відміну від англійської мови, українською мовою розмовляла інтелігенція, яка мала освіту та переймалася майбутнім збереженням своєї національної мови.

Нині англійська мова – це глобальна мова, якою спілкується без перебільшення увесь світ, в той час як українська мова лише зараз почала активно відроджуватися. Особливістю англійської мови є те, як стверджує Л. Верба, що завдяки неймовірній кількості запозичень поява нових слів

практично залишається не поміченою. Як виявляється, англійська мова на 80% складається із різноманітних запозичень. Донедавна українська мова використовувалася виключно на побутовому рівні та була мовою офіційного спілкування. Після здобуття Україною незалежності прямі запозичення в українську мову стали надходити із західних мов з неймавірною швидкістю та у значних кількостях [3, с. 11].

У науковій розвідці Б. Ажнюка йдеться про деколонізаційні та глобалізаційні процеси, які все більше сприяють використанню англійської мови в інформаційному та комунікативному просторі України. Дослідник зазначає, що ці процеси носять двоякий характер, з одного боку це сприяє оновленню та розвитку мови, але з іншого боку запозичення впливають на появу інтертекстуальності й у такий спосіб негативно впливають на мовну норму.

Лексика української та англійської мови відповідно до етимології поділяється три ключові групи:

1) спільна індоєвропейський лексикон. У такому разі обидві мови можуть мати схожі відповідники, на кшталт: *ніс – nose, син – son* [там само, с. 167]. Інколи лексикон цієї групи слів характеризується фонетичними розбіжностями, що полягають в історичних процесах, як от: *apple – яблуко* [там само, с. 167];

2) германські лексичні одиниці в англійській мові та слов'янізми в українській;

3) запозичення.

Слід звернути увагу на той факт, що перші дві групи лексикону обох мов є частиною базового словника, у той час як запозичення можуть мати різний статус та стилістичну маркованість, яка залежить від періоду входження у мову.

На сучасному етапі розвитку інформаційного суспільства та поширенню глобалізаційних процесів мови постійно розвиваються, підлягають змінам,

відгукууючись на якісні перетворення у суспільстві та у мовній свідомості носіїв. В той же час, мова – це цілісна система, яка ґрунтується на незмінних принципах та правилах. Це гарантує те, що мова, як засіб спілкування, здатна виконувати свої головні функції, передавати із покоління до покоління досвід та забезпечувати зв'язок між генераціями. Загальновідомим є той факт, що лексична складова є найбільш вразливою та водночас гнучкою частиною мовної системи, яка легко зазнає змін та перетворень, оскільки відображає специфіку менталітету, історії та культури народу [11, с. 10].

О. Стишов констатує той факт, що у філології мову вивчають у співвідношенні динамічного та статичного аспектів, а тому теоретики у вивченні мовного складу застосовують терміни синхронія та діахронія, або статика та динаміка. Такі протиставлення необхідні для того, аби показати мінливість мови, її рух, який став особливо відчутним в кінці ХХ століття – початку ХХІ століття. Саме у цей час прозирається значна динаміка якісного та кількісного складу української мови. Як вже відмічалось, мовні перетворення цього періоду зумовлені здобуттям Україною своєї незалежності, зміною суспільно-політичного та економічного стану, відбулося кілька революцій, війна на Сході. Враховуючи ці суттєві обставини у функціонуванні держави, поповнення лексичного складу та оновлення семантики слів стали очевидними [с. 10]. Науковці стверджують, що близько 60-70% лексики повинно бути сталою, в той час як решта відсотків – це інновації чи відроджені значення [там само, с. 14].

Лінгвісти виділяють екстралінгвальні та інтралінгвальні чинники поповнення словникового складу мови. Екстралінгвальні чинники – це сукупність історичних, політичних, економічних, культурних та інших подій у суспільстві, що впливають на формування лексичного складу певного періоду. Інтралінгвальні фактори – це взаємозалежність складових мови, системність. Глобалізація ХХ – ХХІ століть стала провідною тенденцією у розвитку словникового складу багатьох мов у тому числі й української

2.2. Відображення глобалізаційних процесів у вживання лексичних запозичень

Н. Шаповаленко вважає, аби краще зрозуміти особливості глобалізмів, їх слід систематизувати за різновидами, а саме: інтернаціоналізми, калькування, власне запозичення, екзотизми, вкраплення, варваризми [15, с. 105].

О. Стишов дотримується такої самої класифікації та додає різновиди запозичень в українській мові. Глобалізація лексико-семантичних та словотворчих механізмів, на думку дослідника, виражається наступним чином. По-перше, відбувається запозичення англіцизмів, які набувають статусу інтернаціоналізмів та широко вживаються переважною більшістю носіїв різних мов світу, зокрема *дрон*, *бариста*, *гіроскутер*, *бот*, що є скороченням від слова *робот* тощо. По-друге, нові слова запозичуються за допомогою калькування, що є одним із найбільш продуктивних способів поповнення словникового складу української мови, наприклад *бритоголовий* від англ. *skin-head*, *рукоборство* від англійського *wrestling* тощо. По-третє, іншомовні запозичення беруть активну участь у деривації за допомогою використання скорочень, суфіксів, суфіксоїдів, префіксів та префіксоїдів, наприклад: *-фоб*, *-їд*, *-гейт*, *пост* – тощо. Наступний спосіб запозичень англійських глобалізмів – це використання телескопії, тобто складання частин слів, аби утворити нову лексему, на кшталт: *смартфон*, *веломобіль* [11, с. 15]. П'ятий спосіб проникнення запозичень в українську мову полягає у популярному нині вживанні варваризмів, які представлені у латинській графіці, як от *B2B*, *4WARD*, *Wi-Fi* тощо. Нарешті, використання семантичних запозичень у структурі українського словникового складу є останнім способом оновлення словникового складу. Жваве поповнення української

лексики відбувається за рахунок запозичення термінів з різноманітних галузей науки та техніки, книжною лексикою.

2.2.1. Повністю асимільовані запозичення

Л. Верба має спільну думку із вище зазначеними науковцями і пропонує дещо детальніший підхід до аналізу запозичень в українській мові та проводить паралелі з англійською мовною системою. Першу групу, на думку дослідниці, становлять **повністю асимільовані запозичення** або **власне запозичення**. Вживання повністю асимільованих запозичень не викликає труднощів у сприйнятті. Такі запозичення мають власну парадигму своєї частини мови та беруть активну участь у словотворчих процесах. В англійській мові такі лексеми зайшли з латинської мови під час першого тисячоліття, на кшталт лексема *dish* утворилася від латинського *discus*, *chalk* з'явився завдяки латинському слову *calcium*. Скандинавський лексикон поповнив англійський вокабуляр у другому тисячолітті такими словами як *sky*, *egg*, *give* [3, с. 168]. Наведені приклади вже давно стали невід'ємною частиною англійського словникового фонду та не мають синонімів англійського походження. В українській мові лексеми *хлопець*, *вирок*, *блазень* тощо мають польське коріння та лексеми *замок*, *гасло*, *праця* – чеське. Вони сприймаються носіями мови як свої і не викликають жодних проблем у вживанні та розумінні.

2.2.2. Варваризми

Наступна група лексичних запозичень – це **варваризми**. Українська та англійська мова мають варваризми, які не пройшли процес асиміляції. Слова, які увійшли в українську мову з неєвропейських мов, називають варваризмами. Такі мовні одиниці використовуються з метою досягнення відповідного стилістичного ефекту у художній літературі, або з метою привернути увагу та створення особливого колориту. Специфікою варваризмів є те, що вони зберігають особливості своєї мови та конотативне забарвлення [15, с. 106]. При написанні варваризми в англійській мові виділяють курсивом, в той час як в українській мові вони зберігають латинську графіку. Дані лексеми прийшли з італійської, французької та латинської мов і належать до книжкової лексики. Такі лексеми використовуються у юриспруденції, медицині, музиці, на кшталт: *status quo*, *presto*, *alter ego*, *tet-a-tet* [3, с. 169]. Розглянемо приклади варваризмів:

... *In his bestselling memoir, Spare, the Duke sparked controversy when he admitted to taking cocaine, marijuana and psychedelic mushrooms* (6).

... *In those three words, I can look at any policy proposal, I can look at ideas and suggestions from patients and from clinicians, and we can see whether that meets any of those **criteria** – because we are on the cusp of a medical revolution.*
.... (6)/

... *With waiting lists spiralling, it is well recognised that the UK has **a crisis of access to public healthcare*** (6).

*Dementia is not a disease **per se**, it's a set of symptoms which can be caused by lots of different diseases* (6).

*The other is that the music is used in a subtly “classical” way, with each of the newly composed pieces associated with one of the two main characters, like a Wagnerian **leitmotiv*** (6).

Розглянемо українські приклади з варваризмами:

Право sui generis: як штучний інтелект адаптує під себе авторське право? (5).

*Розрізняють арбітраж інституційний і арбітраж **ад хок** (ad hoc) (1).*

*У вузькому розумінні – історія розвитку роду **Номо** за останні 2–3 млн років, який завершився формуванням людини сучасного виду і підвиду (**Homo sapiens sapiens**), а також різноманітні події сучасності й обумовлені ними зміни у генетичній структурі популяції, індивідуальному розвитку й будові тіла людини (1).*

*В езотеричній (і поетичній) традиції багатьох культур фігурує культурно-літературний архетип потойбічного близнюка людини – двійник, тінь, **alter ego** («супер-его» і «ід» в термінах З. Фройда); може втілювати як світле начало («добрий геній»), так і темне («чорний чоловік») (1).*

*ОНМА імені А. В. Нежданової надає можливість вільного доступу до мережі Internet та **Wi-Fi** (1).*

*Так, 1998 вона першою запропонувала абонентам послугу обміну короткими текстовими повідомленнями (**SMS**) (1).*

В українській мові також існує значна кількість подібних запозичень, які добре асимілювалися. Розглянемо деякі з них на прикладах:

*Велику війну проти України російський диктатор розв'язав тоді, коли зрозумів, що жодного політичного **реванишу** в Україні не буде (3).*

*У матчі 26-го туру англійської **Прем'єр-ліги** Евертон на виїзді зіграє проти Брайтона (3).*

2.2.3. Кальки

Наступним різновидом запозичень в обох **мовах є кальки**. Кальки – це лексичні одиниці, що включають фразеологізми та словосполучення, які утворилися за допомогою буквального значення іншомовної одиниці. Кальки

розподіляються далі на наступні підвиди [3]: 1) словотворчі кальки; 2) фразеологічні кальки, на кшталт: спочивати на лаврах – *rest on one's laurels*; 3) семантичні кальки, наприклад: *гарячі новини – hot news, hot line – гаряча лінія*; 4) напівкальки, як от *трудоголік – workaholic*, 5) псевдокальки, наприклад:

Очікується, що біла Xbox sSeries X завдяки відсутності дисководу коштуватиме на 50-100 доларів дешевше, ніж стандартна версія консолі, що вийшла 2020 року (2).

Певний відсоток лексичних одиниць, які в англійській мові вже є запозиченнями з інших мов, потрапили в українську мову. Такі мовні одиниці можуть зберігати специфіку мови, з якої відбулося запозичення, а тому швидко набули статусу інтернаціоналізмів, наприклад *chocolate, cacao* потрапили в англійську з іспанської, *karate* має японське походження тощо. Останнім часом семантичні кальки є поширеним видом запозичень в українську мову [3, с. 170]. Розглянемо приклади:

Ми можемо підтвердити наявність нашого апарата на Місяці, і отримуємо сигнал. Odysseus знайшов новий прихисток", - повідомив керівник польоту Odysseus під час трансляції (2).

Вам варто взяти перерву від рутинних справ та приділити час собі (2).

Парк сонячних електростанцій в Європейському Союзі за 2023 рік збільшився на 56 ГВт (+30% до 2022 року), вітрової енергетики, включно з офшорною, на 17 ГВт (незначний приріст) (2).

Якщо подивитися під мікроскопом на чип для смартфонів, то на ньому можна побачити візерунки, викладені з нанoeлементів та їх нашарувань. Ці візерунки, які роблять гаджети потужнішими, створюють апарати вартістю до 200 млн дол. (2).

Міжнародна організація винограду і вина (OIV) провела глобальне дослідження щодо виробництва та споживання вин за кольором, що охоплює 10 років (2).

Нашим дітям перед незвіданим майбутнім вкрай необхідні «м'які скіли» (4).

Випікання пасок із дітьми – найкращий сімейний тимбілдинг (4).

Згідно з «інсайдом» ресурсу eXruter, йдеться не про Pro-версію, а про повністю цифрову модель без дисководу (2).

Найважливішою відмінністю нового покоління стануть дисплеї OLED замість LCD, що застосовувалися раніше (2).

*...Наприклад, піцу часто зневажливо називають **фастфудом** і вважають не дуже здоровою їжею ... (2).*

2.2.4. Інтернаціоналізми

Інтернаціоналізмами вважають лексичні одиниці, які мають спільний етимологічний фонд відповідної зони, яка виникає у результаті об'єднання мов. Такі лексеми утворилися у результаті поєднання морфем грецького та латинського походження та вживаються у різноманітних сферах життя. Прикметним є те, що зазначені слова були відсутні у грецькій та латинській мовах, але мають схожу форму та звучання в українській та англійській мовах, як от *coru*, *balance*, *aggressive*, *department*, *leader*, *legal*, *champion*, *nation*, *officer*, *session*, *separate* тощо. Слід звернути увагу на те, що ця група лексики може набувати додаткові значення [2, с. 64]. Наведемо кілька прикладів:

*Сьогоднішнім підписанням документу ми підтверджуємо, що Італія продовжуватиме забезпечувати необхідну підтримку свободи і незалежності України, по відношенню до якої було здійснено **агресію**, допомагати їй разом будувати своє майбутнє", - сказала Мелоні (3).*

*Moscow's forces are advancing across the front line in Ukraine and soldiers told The Telegraph on Thursday that they were no longer able to fire their **rocket** launchers as Western shell supplies had come to a halt (6).*

*When he launched into his opening **routine** that night, the crowd found him hysterical (6)*

*When Korban tried to enter the country, border guards revoked his **passport** (6).*

Окрему групу у цій категорії становлять **псевдоінтернаціоналізми**, оскільки схоже звучання не має нічого спільного у значеннях у різних мовах. З такими лексичними одиницями слід бути обережним, оскільки вони є прикладом так званих «фальшивих друзів перекладача», наприклад *familiar, figure, complexion, composition, scholar* тощо.

2.2.5. Регіоналізми

Регіоналізмами вважають лексичні одиниці, які пов'язані із певною географічною територією, для якої вони притаманні. Такі слова включають різноманітні назви рослин, тварин, географічних особливостей, титулів, соціальних інститутів. В інших мовах вони існують із збереженням фонетики, наголосу мови, з якої вони запозичені та є частково асимільованими. Такі лексеми переважно знаходяться в однаковому статусі в українській та англійській мовах, наприклад:

*У Львові 49-річному Євгені Плеханову медики видалили пухлину завбільшки як м'яч **регбі** та врятували ногу від ампутації (2).*

*Унаслідок цього, стартовий цінник **11-дюймової** моделі становитиме \$1500, а **13-дюймовий iPad Pro** обійдеться в 1800 **доларів**, тобто вони конкуруватимуть з ноутбуками MacBook Pro (2).*

*"Я студентка **коледжу** з більш ніж насиченим графіком і роботою на неповний робочий день, яка наближається до повної зайнятості. Я зайнята до дванадцятої години", - сказала вона (2).*

*Як з'ясувалося, жінки з більшим споживанням рослинних білків — визначених у дослідженні як білки з хліба, **піци**, фруктів, овочів, картопляного пюре, квасолі, пластівців і хлібобулочних виробів — мали на*

46% більше шансів зберегти здоров'я під час старіння, відзначили дослідники (2).

Таким чином, українська мова налічує значну кількість англомовних запозичень, які пов'язані з глобалізаційними процесами у світі і перелік таких лексичних одиниць збільшується щороку.

Висновки до розділу

Словниковий склад української та англійської мов складається із сталих лексичних одиниць, яких переважна більшість, та запозичень. Запозиченнями вважають лексику, яка прийшла у мову з будь-якої іншої мови. Це можуть бути як окремі лексеми, так і вирази. Англомовні запозичення бувають кальками та семантичними. В українській мові запозичення ініціюються інтралінгвальними та екстралінгвальними чинниками.

Процес входження запозичень у мови відбувається безперервно разом із розвитком мови та певними історичними, культурними, науковими та іншими змінами. Це можуть бути завоювання, торгівля із сусідніми країнами, поява нових релігій, науковий прогрес.

Українська та англійська мова належать до великої групи індоєвропейських мов, а тому мають деякі спільні риси. Перш за все, це проявляється у словниковому складі обох мов. Лексичний склад англійської та української мов включає індоєвропейські мовні одиниці, германські слова в англійській мові та слов'янські в українській, запозичення.

Запозичення з англійської мови в українську називаються англіцизмами. Англіцизми поділяються на повністю асимільовані слова, варваризми, кальки, інтернаціоналізми, регіоналізми, екзотизми. У нашому дослідженні було виявлено, що кальки та варваризми становлять найбільшу групу запозичень з англійської мови. Група інтернаціоналізмів та регіоналізмів є

менш чисельною. Повністю асимільовані слова в українській мові не сприймаються як запозичення.

Запозичення в англійську мову відбуваються з різних мовних та культурних традицій, що відображається у багатстві її лексичного складу. Цей процес сприяє глобалізації мови, забезпечує розмаїття виразних засобів та допомагає виражати нові ідеї та концепції. Запозичення також свідчить про культурний обмін та взаємовплив між народами, що сприяє розумінню та співпраці на міжнародному рівні.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Глобалізація – це історико-економічний процес, який докорінно змінив устрій усіх держав світу. Глобалізація бере свій початок з економічних змін, коли почали з'являтися більш відкриті фінансові ринки та транснаціональні корпорації. Проте глобалізаційні процеси були б не можливі без стрімкого науково-технічного прогресу, який подарував світу різноманітні гаджети, які могли виконувати неймовірні операції за лічені хвилини та появи інтернету, за допомогою якого людство отримало нагоду швидкого спілкування та обміну діловою інформацією. Всі ці нововведення потребували не тільки системного забезпечення, але й спільної, зрозумілої мови для всіх учасників міжнародної комунікації. Саме англійська мова стала мовою міжнародного спілкування, ділових контактів, науки, культури тощо. Нині англійською мовою спілкуються не тільки у англійських країнах, але й у країнах Євросоюзу, на міжнародних зустрічах та у міжнародних компаніях і корпораціях. Це безумовно призвело до того, що національні мови зазнали впливу англійської мови та збагатилися новими словами.

У лексикології використовують термін «запозичення» на позначення нових мовних одиниць, що з'являються у мові. Запозичення потрапляють до мови під впливом різноманітних історичних, культурних, наукових та інших процесів для позначення нових мовних одиниць, які називають новітні поняття, або приносять із собою нові поняття з інших культур.

Українська мова збагачувалася англіцизмами у кілька етапів, які мали під собою історичну основу. Найбільш бурхливий період збагачення новими словами – це ХХ століття, коли відбувся значний науково-технічний стрибок. Англіцизми в українській мові поділяються на повністю асимільовані лексичні одиниці, варваризми, кальки, інтернаціоналізми та регіоналізми.

Дослідивши запозичення в українській мові, можна стверджувати, що найбільшу категорію становлять кальки, які потрапили до словникового складу української мови з ІТ, наступна категорія – це варваризми, інтернаціоналізми та кальки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арсеєнко А. Г. Глобалізація: основний зміст та соціально-економічні й політичні наслідки напередодні 21 ст. // Мережева лабораторія «Бриколаж». URL: <http://www.BricolageNL.com.ua> (Дата звернення: 17. 02. 2024)
2. Білозерська Л. П., Возненко Н. В., Радецька С. В. Термінологія та переклад. Навч. Посібник для студентів філологічного напрямку підготовки. Вінниця: НОВА КНИГА, 2010. 232 с.
3. Верба Л. Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов. Вінниця: Нова Книга, 2008. 248 с.
4. Грон В. В. Бачення сутності трансформації тоталітаризму на стадії глобалізації в сучасній англійській історіографії // Східноєвропейський історичний вісник. 2022. № 22. С. 240–250.
5. Гудима Н. М. Вплив мовних та позамовних чинників на збагачення словникового складу сучасної української літературної мови // Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія: Лінгвістика і літературознавство: Міжвуз. зб. наук. ст. 2010. Вип. XXIII, ч. 4. С. 308–316. URL: <http://dspace.nbuiv.gov.ua/handle/123456789/38534> (Дата звернення: 18.02.2024).
6. Дундій П. Н. Лексичні запозичення у глобалізаційних процесах міжкультурної комунікації та діалогу культур. // Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ». 2011. № 2 (2) С. 251–257. URL: <https://phil.duan.edu.ua/images/PDF/2011/2/36.pdf> (Дата звернення: 20. 02. 2021).
7. Крапивний І. В. Глобалізація: сутність, чинники і етапи розвитку // Механізм регулювання економіки. 2007. №3. С.112-121. URL:

<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/3211> (Дата звернення: 15. 02. 2024).

8. Мостовий М. І. Лексикологія англійської мови. Х. : Основа, 1993. 256 с.
9. Семигінівська Т. Г. Вплив глобалізації на мову як аспект культури суспільства // Вісник Сумського державного університету. Серія Філологія. 2007. № 1. Т2. С. 45–49. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/44121> Дата звернення: 13. 02. 2024).
10. Сорос Дж. Про глобалізацію. К. : Ексмо, 2004. 244 с.
11. Стишов О. А. Динаміка лексичного складу сучасної української мови. Лексикологія. Лексикографія: навч. посіб. Біла Церква : «Авторитет», 2019. 198 с.
12. Сухенко В. Формування мовної особистості в епоху глобалізації // Дриновський збірник. Софія–Харків : Вид. БАН ім. проф. Марина Дринова, 2019. Т. XII. С. 279–283.
13. Хаустова М. Г. Феномен глобалізації та плюралізм її інтерпретації // Форум права. 2013. №4, С. 430–440. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2013_4_73 (Дата звернення: 18. 02. 2024).
14. Чернікова Л. Ф., Смілик Т. І. Англіцизми в сучасній українській мові. // Культура народів Причорномор'я. 2009. № 152. С. 129–133. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/34810> (Дата звернення: 12. 02. 2024).
15. Шаповаленко Н. М. Мовні зміни на тлі глобалізації. еволюції в Україні ХХ-ХХІ століття: співзвуччя епох. // Матеріали Міжнародної наукової конференції, присвяченої вшануванню пам'яті жертв трагічних подій, які отримали історичну назву «Великий терор 1937-1938 рр.» 20 квітня 2018 року, Одеса. Міністерство внутрішніх справ України; Одеський

державний університет внутрішніх справ, Кафедра українознавства. Одеса: ОДУВС, 2018. С.104–108.

16. Robertson R. Globalization: Social theory and global culture. L, Sage, 1992. 240 p.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ФАКТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Велика українська енциклопедія. URL: <https://vue.gov.ua/%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%B0> (Дата звернення: 20. 02. 2023).
2. Українські новини. URL: <https://ukranews.com/ua/news/986667-amerykanskyj-korabel-pryzemlyvsya-na-misyatsi-vpershe-za-50-rokiv> (Дата звернення: 20. 02. 2023).
3. Українська правда. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2024/02/24/7443389/> (Дата звернення: 20. 02. 2023).
4. Освіторія. URL: <https://osvitoria.media/experience/chy-znayete-vy-ukrayinski-vidpovidnyky-modnyh-anglitsyzmiv/> (Дата звернення: 20. 02. 2023).
5. Юридична Газета online. URL: <https://yur-gazeta.com/> (Дата звернення: 20. 02. 2023).
6. The Telegraph. URL: <https://www.telegraph.co.uk/politics/2024/02/23/health-sec-victoria-atkins-interview-mothers-nhs-trans/> (Дата звернення: 20. 02. 2023).
7. Online Etymology Dictionary: <https://www.etymonline.com/word/global>

